

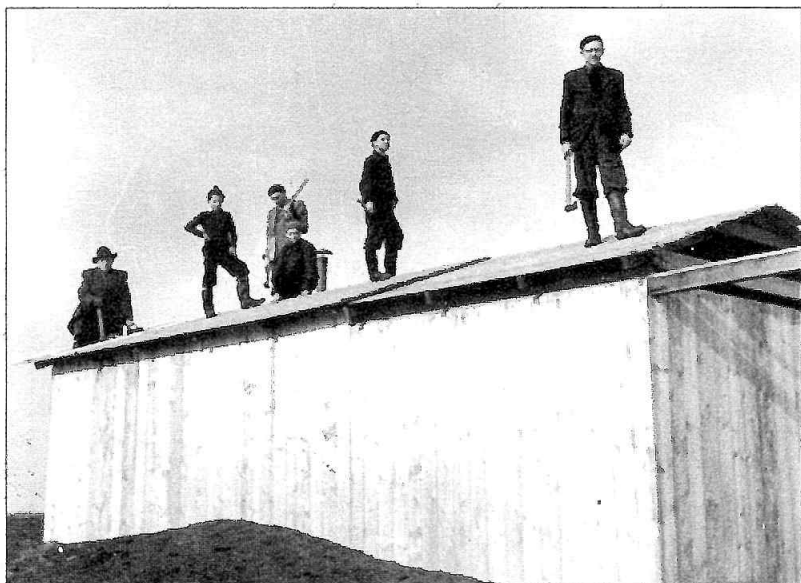
Vladimír Mlejnek

Vzpomínky

na

vznik a rozvoj Hvězdárny v Úpici





Výstavba dřevěné pozorovatelny s odsuvnou střechou (roky 1953-1954)



Členové astronomického kroužku odpracovali mnoho brigádnických hodin

Vladimír Mlejnek



Vzpomínky
na
vznik a rozvoj Hvězdárny v Úpici



Předmluva

Vážení čtenáři,

právě máte v rukou publikaci o začátcích Hvězdárny v Úpici. Pan Mlejnek, její zakladatel, budovatel a první ředitel, v ní vypráví o tom, jak vše vznikalo, jak těžce a někdy s nadměrným úsilím se všechno rodilo. Jak dosáhnete svého, pokud víte, co chcete a dokážete za tím jít.

Mně, která jsem jeho dílo od něj převzala, abych dále pokračovala v započaté práci, nezbyvá nic jiného, než poděkovat jak jemu, tak všem, kteří se na budování a dalším rozvoji podíleli. A doufat, že je naše generace nezklame.

*RNDr. Eva Marková, CSc.
ředitelka Hvězdárny v Úpici*

Nejdříve astronomický kroužek

Počátkem února 1952 jsem potkal na chodbě tehdejšího předsedu závodní rady Richarda Baudysche, který se se mnou zastavil a povídá: "Tak ti gratuluji!" "K čemu?," zeptal jsem se ho. "No, byl jsi zvolen předsedou závodního klubu." - "Jak to, vždyť se mě nikdo neptal, jestli to chci vůbec dělat a také o tom nevím vůbec nic," odpověděl jsem.

"Já mám na to papíry, které ti dám, a ty si to prostuduješ a bude to. Zjistili jsme, že se na to nejlépe hodíš a tak jsme tě zvolili. Kdopak by to jiný mohl dělat?"

A bylo to. Moc jsem odporovat nemohl a ze zvědavosti jsem ani neodporoval. Předseda mi přinesl směrnice ÚRO o závodních klubech a tak jsem je prostudoval. Při tom studiu jsem zjistil, že je možno také založit a provozovat astronomický kroužek, a to mne velice zaujalo. Astronomie byla již dlouho mojí zálibou. Měl jsem dokonce svůj amatérský dalekohled, reflektor o průměru zrcadla 100 mm a ohnisku 1000 mm, na paralaktické montáži. Tak jsem to tedy kvůli té astronomii vzal. Oběhl jsem některé typy spolupracovníků v závodě, kde jsem předpokládal zájem o astronomii a brzy se mi přihlásilo přes třicet zájemců.

První schůzku jsem svolal na 14. února 1952, po pracovní době, do kanceláře přípravy výroby, kde se nás sešlo 33 zájemců. Seznámil jsem je se vším, co je možno v kroužku dělat, že můžeme nárokovat příspěvek z tzv. "ředitelského fondu", koupit si nebo zhotovit svépomocí dalekohledy, nebo postavit hvězdárnu. Účastníci projevovali velký zájem a tak jsme se usnesli, že si, pokud to bude možné, zakoupíme monar a velký binar 25 x 100, triedr 7 x 50, optiku na reflektor a refraktor. Dále jsme se usnesli, že se budeme scházet jednou za 14 dnů. Pak jsem pohovořil všeobecně o astronomii, zdůraznil to, co dala astronomie lidstvu.

Vše se odehrálo v základním závodě n. p. Továrny na váhy (TONAVA) v Úpici, kde jsem byl druhý rok zaměstnán jako vedoucí podnikové provozní účtárny.

Do konce února jsme se pak sešli ještě dvakrát a rozpočet jsme upřesnili na 52000 Kčs (ve staré měně).

Poněvadž jsem při svém zaměstnání dost cestoval (dva závody jsme měli v Praze), měl jsem možnost ledacos pro klub zařizovat a shánět. Tak již 3. března jsem navštívil Čs. astronomickou společnost v jejím sídle na tehdejší Lidové hvězdárně Štefánikově v Praze na Petříně, která byla jejím majetkem, a přihlásil náš kroužek za kolektivního člena společnosti - o čemž se kroužek hned na první schůzce usnesl. Zaplatil jsem příspěvek na rok 1952 a prodiskutoval se správcem hvězdárny Kadavým veškeré možnosti spolupráce a činnosti kroužku vůbec. Při té příležitosti jsem zakoupil mapy hvězdné oblohy a asi 29 různých astronomických publikací.

Dále jsem zakoupil u firmy J. Srb v Myslíkově ulici zrcadlo o průměru 102 mm a neachromatický objektiv, dále dva achromatické okuláry. Při diskusi s kolegou Malanczukem z pobočného závodu v Hostivaři (jeho otec byl zakládajícím členem ČAS a on sám astronom amatér a vyučený brusič astronomické optiky) mi bylo slíbeno, že